

Durmuş Hocaoğlu

Fazla Sertlik Mülk İçin Zararlı Olup Ekseriya O’nu İfsâd Eder

Yeniçağ, “Analiz”, 30 Temmuz 2007, Pazartesi., s.08
“Analiz” Sıra No: 550; 2007-065; Temmuz-14

YENİÇAĞ

Evet; Başörtüsü bir sembol, ancak siyasî değil, kültürel bir sembol – Bartlett’ı hatırlayalım - ve “kültür değişimleri” diye birşeyden ciddî sûrette haberdar olanların bildiği gibi de kırılğan bir sembol; kırılğan, yâni, üstüne üstüne gidildiğinde, sinmiş / sindirilmiş gibi görünse de hakikat hâlde kolay-kolay sinmiyor / sindirilemiyor; yara satıhtan görülmüyor - veya pek görülmüyor -, ama derinlerde işliyor ve aksülamelini daha da sertleştirerek bu defa kültürel bir sembol olmaktan uzaklaşmaya ve bilinçli veya bilinçsiz siyâsî bir sembole dönüş(türül)meye başlamakla respons veriyor ki asıl tahrîbâtı da o zaman ortaya çıkmaya başlıyor. Çünkü artık dışarıda değil içeride işleyen bir yara olduğu için kontrolü, tâkibi ve tedâvisi de zorlaşıyor ve netîce, vatandaş ile devlet arasındaki psişik bağın ve sadâkat duygusunun zayıflaması olarak tecellî ediveriyor. Hattâ bu vaziyet tahtında, vatandaşın, devletin kendisini gerçek anlamda vatandaş statüsünde görüp görmediğini sorgulaması bile görülmemiş birşey değildir. Çünkü netîce itibâriyle, başörtüsü dolayısıyla uygulanan aşırı sertlik politikası, başörtülü hanımların muayyen mekânlara girememesi ve bâzı kamu hizmetlerinden mahrum bırakılması, bir kere “cinsiyete dayalı bir ayrımcılık” (*gender based discrimination*) sonucu hâsıl etmekte ve bu da sâdece bu hanımların şahıslarıyla sınırlı kalmayıp âile efrâdına da sirâyet eden psişik bir sarsıntı yaratmaktadır; ve ayrıca yine bu aşırı sertlik politikası, *medenî (sivil) haklar, siyasî haklar ve sosyal haklar* şeklinde üç ana eksenden müteşekkîl “modern vatandaşlık”[1] hukukuna da muhâlif olmakta ve bir anlamda bu gibi vatandaşları “vatandaş” statüsünden “reâya” statüsüne, hattâ daha da altlara, “Cumhuriyetin paryaları” statüsüne indirmiş olmaktadır; dahası da var: Aynı başörtüsünü köylü, işçi, temizlikçi gibi “altsınıf” (*underclass*) mensûbu kimliğiyle giyenlere müsâmaha gösterilirken, aynı kişilerin “belirli” mekânlar, makamlar ve mevkilerde bu kıyâfetle görünmelerini zinhar ayaklanma olarak telâkkî etmek, bu kişilerin sırf bu kıyâfet tercihlerinde ısrar etmeleri hâlinde toplumsal statülerinin çakılmış olduğundan başka bir anlam da taşımaz; yâni böyle bir tavır alış, “aşağı tabakada kalırsan, tahammül ederim, fakat yukarılara çıkmaya kalkışırsan izin vermem” yâni, tıpkı “işçisin sen işçi kal” diyen güfteye olduğu gibi, “sen bu tercihle böyle kal” demekten başka ne anlam taşır?

Pekâlâ; bir de soralım: Kimdir bu, alenen itilen insanlar? Cevabı hepimiz biliyoruz: Bu insanların ne etnik bir derdi vardır, ne hâini vatandır, ne bu ülkenin servetlerini yurt dışına transfer eden bir gizli ajandır; şehid tâbutuna kapanarak arslan gibi oğlunu uğurlayan anadır o, eşdir o, üniversitede okumak isteyen kız evlâttır, kızkardeşir o; yâni “biz”dir, yâni bu ülkenin hâlisüddem insanıdır ve tabîî bir de, unutmayalım: Bu

kadınlarımız, tek başına izole bir fert, salt bir “birey” değildir; onların kocaları var, oğulları var, vs.. Bu da demektir ki, birisi aşağılandığında binler aşağılanmış olmaktadır.

★ ★ ★

Şimdi bir de şunu soralım: Başörtüsü’nün birinci dereceden bir rejim hâline dönüştürülmesinin ve gerdikçe gerilmesinin, ülkemize kazandırdığı ne oldu?

Size ipucu vereyim; Haldûn der ki: “**Fazla sertlik mülk için zararlı olup ekseriya O’nu ifsâd eder**” [2]

Etmiyor mu sizce?

[1] T. H. Marshall; T. Bottomore., *Yurttaşlık ve Toplumsal Sınıflar (Citizenship and Social Classes)*., Çev.: Ayhan Kaya., Gündoğan Yay., Mayıs 2000, Ankara, s.21

[2] *Mukaddime.*, III/XXIV

